

TEORIE MNOHAČETNÝCH INTELIGENCÍ

Eva Švarcová

MYŠLENKA ROZMANITÝCH (MNOHAČETNÝCH) INTELIGENCÍ

- ⊙ psychometrický přístup přinesl "IQ" - kvocient vyjadřující celkovou inteligenci;
- ⊙ kritika standardního psychometrického přístupu – intelligence jako jediná obecná schopnost vytváření pojmů (např. psycholog Charles Spearman, 1927);
- ⊙ teorie rozmanitých inteligencí spočívá v rozčlenění "obecné celkové intelligence" na několik složek - zabývá se jejich studiem a zkoumá vztahy mezi nimi.

DEFINICE INTELIGENCE PODLE TEORIE ROZMANITÝCH INTELIGENCÍ

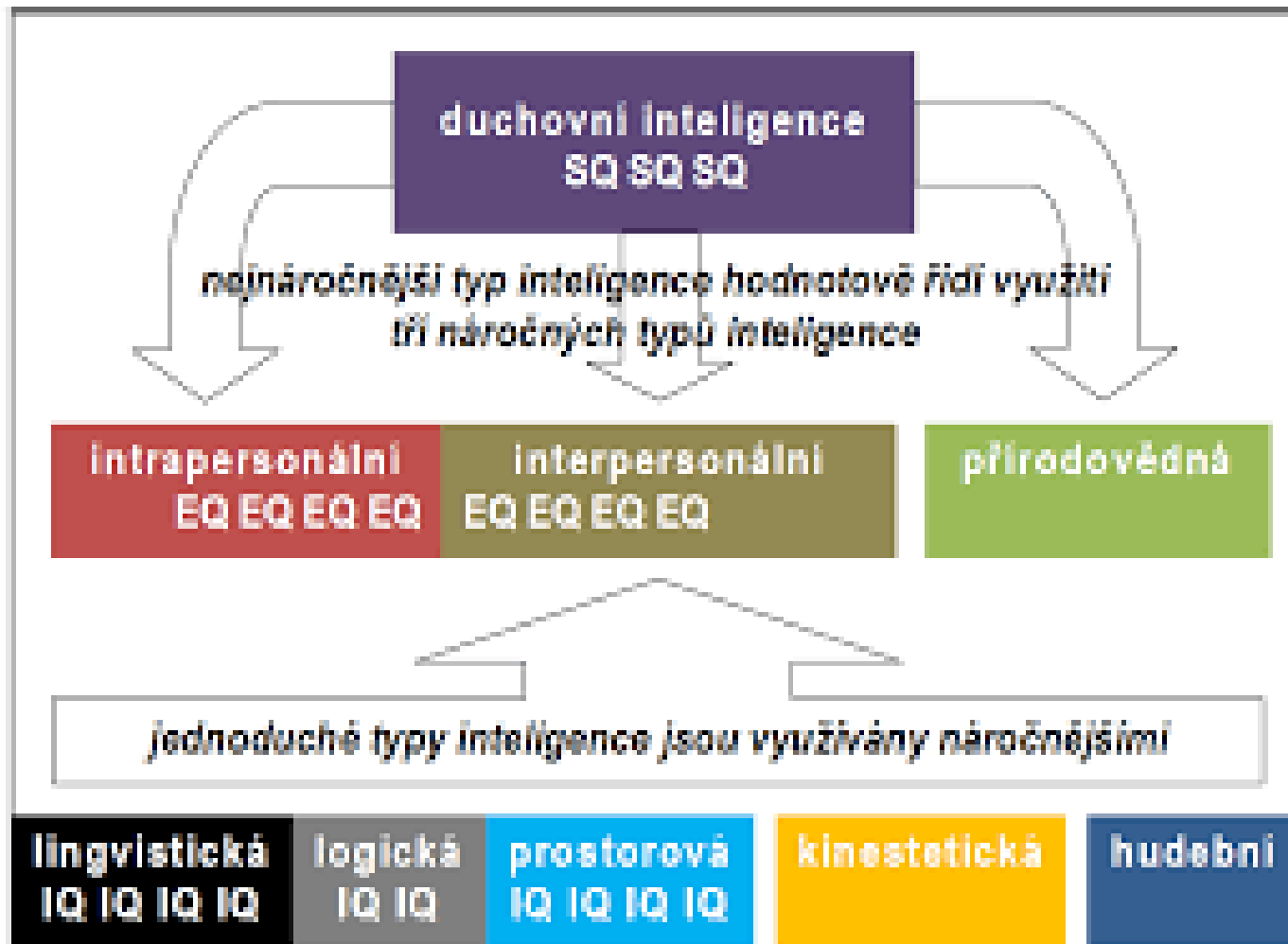
- ◉ Intelligence je schopnost řešit problémy nebo vytvářet produkty, které mají v jednom nebo více kulturních prostředích určitou hodnotu.
- ◉ Definice neříká nic o zdrojích těchto schopností, ani o tom, zda je možné je měřit.
- ◉ Základní druhy: vrozená (fluidní) x získaná (krystalická); abstraktní (měřitelná) x konkrétní (řešení probl. v životě); sociální.

PŘEHLED JEDNOTLIVÝCH INTELIGENCÍ

- Typologie inteligencí podle Hovarda Gardnera (1983)
- Jazyková inteligence
- Hudební inteligence
- Matematicko – logická inteligence
- Prostorová inteligence
- Tělesně-pohybová (kinestetická) inteligence
- Personální/sociální formy inteligence – interpersonální a intrapersonální (emoční)
- Další: přírodní, existenciální atd.

VZTAH MEZI IQ

EMOČNÍ INTELIGENCE

HISTORIE POJMU EQ

- Pojem poprvé použil Daniel Goleman na přednášce v roce 1990 a později ve své knize (Emoční inteligence) v roce 1995;
- Kognitivní schopnosti a akademická inteligence (IQ) se na životním úspěchu podílí pouze 20%, zbývajících 80% úspěchu tvoří EQ;

SLOŽKY EQ I.

- **adaptabilita:** flexibilita a ochota přizpůsobit se novým podmínkám;
- **asertivita:** schopnost otevřeně, upřímně a bez napadání druhé osoby se zastat svých práv;
- **projev emocí:** schopnost sdělování svých pocitů ostatním;
- **zvládání emocí druhých:** schopnost působit na pocity druhých;
- **vnímání emocí u sebe i druhých:** schopnost jasně vnímat své pocity i pocity ostatních;

SLOŽKY EQ II.

- **emoční regulace:** schopnost ovládat své emoce;
- **nízká impulzivita:** uvážlivé jednání;
- **vztahové dovednosti:** schopnost prožívat naplňující mezilidské vztahy;
- **sebeúcta:** uvědomování si svých kladů i záporů, přiměřené sebevědomí, integrovaná osobnost;
- **motivace:** schopnost nevzdávat se při překážkách;

SLOŽKY EQ III.

- **sociální dovednosti:** schopnost jednat s druhými lidmi;
- **zvládání stresu:** schopnost odolat tlaku a zvládat stres;
- **empatie jako rys osobnosti:** schopnost podívat se na situaci očima druhého;
- **šťěstí jako rys osobnosti:** veselá mysl a spokojenost se svým životem;
- **optimismus jako rys osobnosti:** pohodové vnímání života, vnímání zejména „světlych stránek života“.

LITERATURA

- Goleman, D. *Emoční inteligence*, 1995.
- Furnham, A. *Psychologie*. 2012